

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Vleeskuikenhouderij Spijk–Kolholsterweg 14, gemeente Delfzijl

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

27 december 2016 / projectnummer: 3159

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De familie Rijzebol wil haar vleeskuikenhouderij annex akkerbouwbedrijf aan de Kolholsterweg 14 te Spijk (gemeente Delfzijl) uitbreiden. Daartoe worden naast de twee al aanwezige stallen twee nieuwe stallen bijgebouwd. Het aantal te houden vleeskuikens neemt toe van 119.000 naar 238.000 stuks. Voor dit project wordt een omgevingsvergunning voor milieu en bouwen en een wijziging van het bestemmingsplan gevraagd.

Ter onderbouwing van de besluitvorming zijn de milieugevolgen van de uitbreiding beschreven in een MER. De gemeente Delfzijl heeft de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: “de Commissie”) gevraagd het MER te toetsen.

In dit advies spreekt de Commissie¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie is van oordeel dat het MER nog niet alle informatie bevat die essentieel is om een besluit te kunnen nemen over de aanvraag voor een omgevingsvergunning waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen.

Het gaat om de volgende informatie:

- In het MER is aangegeven dat de ammoniakemissie van het bedrijf toeneemt, maar dat de stikstofdepositie op Natura 2000-gebied Waddenzee onder de van toepassing zijnde drempelwaarde blijft. Uit nadere beschouwing van de berekening van de depositie door de Commissie blijkt echter dat de drempelwaarde voor de depositie op het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog wordt overschreden.
- Uit het MER blijkt dat de beoordeling van de stikstofdepositie ten gevolge van het voor-nemen en de afweging van enkele andere milieuaspecten gebaseerd zijn op een saldering van die milieugevolgen met de effecten van een afname van het aantal mogelijk te houden dieren in een bedrijf van initiatiefnemer in Usquert (gemeente Eemsmond). De Programmatiese Aanpak Stikstofproblematiek (PAS) staat saldering van stikstofdepositie tussen twee bedrijven niet toe. De overige milieuaspecten kunnen, mede gelet op de grote afstand tussen de beide bedrijven, niet tegen elkaar worden afgewogen.

Door het ontbreken van deze informatie worden de effecten van stikstofdepositie op natuurwaarden onderschat en wordt niet voldaan aan de voorwaarden die de Natuurbeschermingswet 1998 stelt.

De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen en pas daarna een besluit te nemen.

In hoofdstuk 2 van dit advies wordt nader ingegaan op deze aspecten en zal worden ingegaan op de voor het MER relevante zienswijzen. In hoofdstuk 3 geeft de Commissie nog een aanbeveling die zou kunnen worden meegenomen in de aanvulling van het MER.

---

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3159](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Stikstofdepositie

Het voornemen omvat een uitbreiding van het bedrijf met twee nieuwe stallen voor vleeskui-kens. De aantallen dieren en het huisvestingsstelsel in de nieuwe stallen zijn gelijk aan die in de bestaande stallen. Daardoor verdubbelt niet alleen het aantal dieren, maar ook de ammo-niakemissie. De depositie die daar het gevolg van is, is in het MER berekend met behulp van AERIUS, het rekenmodel voor de PAS. De berekende toename van de depositie is beoordeeld in samenhang met de beoogde afname van de depositie ten gevolge van het bedrijf van initi-atiefnemer in Usquert, gemeente Eemsum. Op deze saldering van depositie wordt in para-graaf 2.2 van dit advies nader ingegaan.

In het MER is er voor gekozen de Waddenzee en de duinhabitats binnen het Niedersach-sisches Wattenmeer te beschouwen als de maatgevende gebieden voor stikstofdepositie, om-dat, volgens het MER, overige gebieden op grotere afstand liggen of omdat de KDW bij deze gebieden nog niet wordt overschreden. De depositie in andere te beschermen gebieden is wel berekend, maar is niet als maatgevend beschouwd. Naast deze beoordeling is de depositie in het Natuurmonument Schildmeer ingeschat.

Deze wijze van beoordelen houdt het risico in dat gebieden die op grotere afstand liggen ten onrechte niet als relevant worden gezien².

De depositieberekeningen (bijlage 4 van het MER) zijn uitgevoerd op 26 januari 2016. Uit de rapportage van de berekeningen blijkt dat deze zijn gebaseerd op een database versie van 11 december 2015. Op 14 januari 2016 is echter de drempelwaarde voor het Natura 2000-ge-bied Duinen Schiermonnikoog verlaagd van 1 mol naar 0,05 mol/ha/jaar. De depositie op de meest gevoelige habitattypen in dit gebied neemt ten gevolge van het voornemen toe naar 0,08 mol/ha/jaar. Er zal voor het voornemen dus depositieruimte moeten worden aange-vraagd, waarbij niet zonder meer duidelijk is of die ruimte ook beschikbaar is. De berekening van de depositie geeft onvoldoende inzicht over de uitvoerbaarheid van dit voornemen.

---

² De PAS geeft aan dat voor een depositie van meer dan 1 mol depositieruimte moet worden aangevraagd. Als er geen depositieruimte beschikbaar is kan er geen depositieruimte worden toegekend en kan het voornemen niet worden uit-gevoerd. Indien meer dan 95% van de depositieruimte in het te beschermen gebied is opgevuld, wordt de drempel-waarde van 1 mol verlaagd naar 0,05 mol, en moet dus voor deposities boven deze waarde depositieruimte worden aangevraagd. Dit kan tot gevolg hebben dat een verder weg gelegen gebied, met een door de afstand lagere depositie, toch maatgevend wordt. In de zienswijze van de provincie Groningen is aangegeven dat er nog geen vergunning in het kader van de natuurbeschermingswet is aangevraagd of melding is gedaan.

Om te beoordelen of het voornemen voor wat betreft de depositie kan worden gerealiseerd zal een nieuwe berekening moeten worden gemaakt, waarbij rekening moet worden gehouden met de meest recente gegevens over de toelaatbare depositie. Uit het overzicht van verlagingen en verhogingen van de drempelwaarden³ blijkt overigens dat de drempelwaarden voor een aantal natuurgebieden gedurende het afgelopen jaar een aantal malen zijn gewijzigd. Hierbij merkt de Commissie nog op dat voor de besluitvorming de gegevens zouden moeten worden gebruikt die gelden op de datum van vaststelling van het te nemen besluit.

De Commissie vindt het essentieel voor de besluitvorming dat het MER wordt aangevuld met een nieuwe berekening die is gebaseerd op de meest recente gegevens over de depositie in de maatgevende te beschermen natuurgebieden. Indien nodig kunnen hierbij mitigerende maatregelen worden betrokken (zie ook § 3.1 van dit advies).

2.2 Saldering milieueffecten

In het MER is voor wat betreft de depositie van stikstof, maar ook voor andere milieuaspecten, uitgegaan van een gezamenlijke beoordeling en afweging van de milieueffecten van het onderhavige bedrijf aan de Kolhorsterweg 14 te Spijk (gemeente Delfzijl) en een ander bedrijf van initiatiefnemer aan de Wadwerderweg 76 te Usquert (gemeente Eemsmond). De beide bedrijven liggen ruim 13 kilometer van elkaar verwijderd⁴. Er is in ieder geval geen sprake van technische en functionele bindingen en de beide locaties liggen niet in elkaars nabijheid. Saldering tussen de beide locaties kan daardoor niet als interne saldering worden beschouwd.

De PAS heeft als doel het op nationaal niveau salderen van stikstofdepositie, waarbij rekening wordt gehouden met depositieruimte die ontstaat door emissiebeperkende maatregelen en stoppende bedrijven. Sinds het in werking treden van de PAS is salderen van depositie met een ander bedrijf, buiten de PAS om, niet meer toegestaan. De depositietoename ten gevolge van het bedrijf aan de Kolhorsterweg kan daarom niet worden beschouwd in samenhang met eventuele emissiebeperkende maatregelen bij het bedrijf aan de Wadwerderweg.

Anders dan de ammoniakemissie hebben de overige aspecten, zoals geur, fijn stof en geluid vooral een lokaal karakter. Uit het MER blijkt dat voor deze aspecten de toename bij het ene bedrijf is afgewogen tegen de afname bij het andere bedrijf, waardoor het netto milieueffect als neutraal wordt gewaardeerd. Hiermee wordt de indruk gewekt dat een verslechtering bij het ene bedrijf kan worden gecompenseerd met een verbetering bij het andere bedrijf. Vanwege het lokale karakter van deze aspecten kan de beoordeling van de gevolgen van het voornemen niet worden gebaseerd op een dergelijke afweging, maar moeten de gevolgen van de uitbreiding van het bedrijf aan de Kolhorsterweg op zich worden beoordeeld. De beoordeling van de milieugevolgen van het voornemen is door de werkwijze in het MER niet voldoende duidelijk en deels onjuist.

---

³ www.Bij12.nl; PAS in uitvoering

⁴ Tijdens het bezoek dat de Commissie aan het bedrijf heeft gebracht in het kader van deze advisering werd bevestigd dat het voornemen mede is gebaseerd op een interne saldering tussen de bovengenoemde vestigingen van het bedrijf, en werd met de gemeente en initiatiefnemer vastgesteld dat de beide bedrijfslocaties niet voldoen aan de criteria om als één inrichting te kunnen worden beoordeeld.

De Commissie vindt het essentieel dat in een aanvulling op het MER duidelijk wordt aangegeven wat de gevolgen van de voorgenomen uitbreiding aan de Kolhorsterweg zijn, zonder dat daarbij een samenhang met ontwikkelingen bij een ander bedrijf wordt betrokken.

3. Aanbeveling voor het vervolg

3.1 Alternatief met minder ammoniakemissie

In het MER is naast de referentiesituatie en het voornemen, ook een alternatief stalsysteem beschouwd: het toepassen van luchtwassers. De effecten van deze verdergaande maatregelen om de ammoniakemissie te verminderen, zijn goed in beeld gebracht in het MER. Met dit alternatief wordt toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden voorkomen. Tijdens het bezoek van de Commissie aan de locatie heeft initiatiefnemer echter aangegeven dat het toepassen van luchtwassers voor hem geen uitvoerbaar alternatief is.

Het MER bevat geen informatie over andere maatregelen die zouden kunnen leiden tot vermindering van de emissie, zoals bedrijfsvoerings- en managementmaatregelen. Een beschrijving van dit soort maatregelen zou een meer compleet beeld geven van de milieugevolgen van het voornemen en de mogelijkheden deze gevolgen te verminderen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het toepassen van (gedroogde) snijmaïs als strooiselmateriaal⁵.

- De Commissie beveelt aan om bij nieuwe berekeningen van de depositie van stikstof ten gevolge van de voorgenomen activiteit, ook rekening te houden met mogelijke andere emissiefactoren voor ammoniak ten gevolge van bedrijfsvoerings- en managementmaatregelen.

---

⁵ Deze maatregel is opgenomen in bijlage 2 van de Rav met een emissiereductiepercentage van 43%

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: K.P. Rijzebol

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Delfzijl

Besluit: vaststellen of wijzigen van bestemmingsplan en omgevingsvergunning voor milieu en bouwen

Categorie Besluit m.e.r.: C.14

Activiteit: uitbreiden van een vleeskuikenhouderij annex akkerbouwbedrijf

Procedurele gegevens:

Kennisgeving MER: 21 september 2016

Ter inzage legging MER: 22 september 2016 t/m 2 november 2016

Toetsingsadvies uitgebracht: 27 december 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ing. H.H. Ellen

dhr. dr. F.H. Everts

dhr. ing. J.H. Grit (secretaris)

mw. M.A.J. van der Tas (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3159](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft kennis genomen van 2 zienswijzen, die zij tot en met 14 november 2016 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

